

ներ, որոնք ժողովրդի կրթութեան համար մեծ փաստեր են:

Ինչ թարգմանութեան է վերաբերում, պէտք է ափսոսալ, որ լեզուն շատ պարզ չէ, նամանականդ թարգմանիչը աշխատել է խրթին

խօսքեր գործածել: Այսպիսի մի գրքով, որը ճշմարիտ ժողովրդական կարելի է համարել, պէտք է ունենալ պարզ և սահուն լեզու:

Բար.

ՀիիԳՕ-ից, Վիկտոր.— ԵՂԲԱՅՐԸ ԵՂԲՕՐ ԴԷՄ: Թիֆլիս, տպարան Եւրօրո Տ. Նազարեանցի 1891 թ., 48 երես, թարգ. Յ. Օ., գինն է 7 կ.:

Այս պատմութիւնը վերցրած է Վ. Հիւգօի լատինի վէպից՝ «Quatre vingt treize». Պատմութեան սկզբում ընթերցողը հանդիպում է անհասկանալի նախադասութիւնների. «Ֆրանսիայում ներքին պատերազմ կ'ար» (առանց ասելու թէ ինչ ներքին պատերազմ էր ալք): «Վանդէ Նահանգի բնակիչները փոփոխութիւններ (ինչ փոփոխութիւններ) չէին կամենում: Պարիզեցիները նրանց ապստամբների անւանեցին»: Այս խօսքերը ոչ թէ ժողովրդի համար, այլ և ինտելիգենտ մարդուն էլ անհասկոնալի են, եթէ նա չը գիտէ թէ ինչ «ներքին պատերազմ» մասին է խօսքը: Հետևաբար էր բացատրել թէ պարիզեցիները աշխատում էին հանրապետական կառավարութիւնը մտցնել բոլոր նահանգներում, բաւց վանդէացիները, միապետականներ լինելով և չը հասկանալով հանրապետութեան սկզբունքները՝ չ'ընդունեցին փոփոխութիւններ իրանց կառավարութեան մէջ:

Պատմութեանս կարճառօտ բովանդակութիւնը սա է: Ապօրոտմբ

ների քաջ և անվեհեր առաջնորդ մարկիզ Լանտենակը, որի գլուխը շատ թանգ էր դնահատած պարիզեցիներից, իմանալով, որ պարիզեցիները առանց դիմադրութեան ընդունւած են գիւղում, լարձակւում է ալդ գիւղի վերաջ իւր ընկերներով, կոտորում է պարիզեցիներին և կրակ է տալիս գիւղը: Կոտորածների ժամանակ նա ի միջի ալոց սպանում է մի կնոջ մարդուն, խլում է նրանից նորա երեխաներին, իսկ կնոջը սաստիկ վիրաւորում է: Ալդ կիճը մի մուրացկանի մօտ բռնկւելուց լետու, խելագարի պէս սկսում է որոնել իւր երեխաներին մեծ վտանգների, ենթարկելով իւր կեանքը: Շատերին հարց ու փորձ անելով, նա վերջապէս իմանում է, որ մի ինչ որ երեք երեխակի Լանտենակը իւր հետ տարել է Տուրդ բերդը, ուր ամրացել է տառն և ութ ընկերներով: Գովէն հրամանատարը, Լանտենակի քրոջ որդին, ե միևնույն ժամանակը նորա թշնամին պաշարել էր բերդը: Լանտենակը, տեսնելով որ տառնութ հոգով չի կարող դիմադրել մի ամբողջ դունդի,

առաջարկում է Գովէնին, որ նա թողնէ պաշարւածներին ալատ և անփնաս անց կենալ նրանց միջից և ստանալ իւրև վարձատրութիւն երեք երեխաներին, հակառակ դէպքում կրակ կը տալ բերդը և բոլորն էլ կը ոչնչանան երեխաների հետ միասին, որոնց մեղքը պաշարողներին վրէժն կը լինի Պաշարողները չը համաձայնեցին, Պաշարւածների զրութիւնը շատ նեղ էր, նրանցից երկուսը արդէն սպանւած էին, Մի լանկարծակի դէպք աղատեց նրանց բերդից, մարկիզի հաւատարիմ մարդկանցից մէկը բերդի գաղտնի ճանապարհով մտաւ ներս և խորհուրդ տւեց փրկւել ալդ ճանապարհով, որը տանում էր անտառը, Բերդը կրակ տալով՝ բոլորը դուրս եկան գնացին, երեխաներին թողնելով մի փակած սենեակում, որի բանալին Լանտենակի մօտ էր, Երեխաների մալը հասաւ Տուրդ, տեսաւ որ բերդը կրակ է տւած և որ երեխաները պատուհանից գլուխները հանել են, Նա լալիս,

աղաչում պաղատում է, որ աղատեն իւր երեխաներին, բայց ոչնչով չի կարողանում աղատել, որովհետեւ սենեակի երկաթէ դուռը փակւած է, Ալդ ժամանակ, երբ բոլորը խնայատւած են և սենեակը արդէն ալուում է, միենոյն գաղտնի ճանապարհով վերադառնում է Լանտենակը, բանալիով բացում է դուռը և աղատում է երեխաներին, իսկ ինքը ընկնում է թշնամիների ձեռքը, նրան դատապարտում են մահաւն, Գովէնը շատ զգացւած լինելով Լանտենակի ազնիւ քաջագործութիւնից, գիշերով աղատում է նրան, ինքը նորա տեղ փակւում բանտումը, Գովէնին գլխատում են.

Ինքն ըստ ինքեան շատ հետաքրքիր պատմութիւն է ալ գրւածքը, բայց որովհետեւ մի քանի կարևոր տեղեր չեն լուսաբանւած, ալդ պատճառով նա կը մնալ ժողովրդից չը հասկացւած:

Թարգմանութիւնը լաւ է:

Գ. Ս.

ՏՈՒՐԳԵՆԵՒԻ, ՍԵՐԳԵՅ ԻԻՍՆՈՎԻՉ.— «Նախընթաց օրը» (Накануне),
Թարգմ. Եր. Ղազարեանի. «Տարագ» 1891 23—27:

Մեզնում առհասարակ կարծում են թէ Թարգմանելուց հետո բան չկալ. բաւական է, որ մարդ փոքր ի շատ է հասկանալ կարողացածը և իմանալ գծագրել իւր մալքն ի լեզու տառերը, նա Թարգմանիչ է ու Թարգմանիչ, Թարգմանողից ոչ լուրջ հմտութիւն է պահանջւում, ոչ ընդունակութիւն:

Ալդ սխալը շատ ցաւալի հետեանքներ է ունենում, Ալքի անցրէք մեր Թարգմանական գրականութիւնը և ապշած կը մնաք ամեն քալլափոխում պատահող սխալներից, ճաշակի, գիտութեան, ընդունակութեան և ամենատարրական բարեխղճութեան բացակայութիւնից, Ոչ մի լարգանք դէպի հեղինակը, ոչ մի լարգանք